

Betreft: Gevraagd advies inzake Indicatoren voor het sociaal domein, gemeenteraadsvoorstel van 19 april 2016
Uitgebracht door de Adviesraad WMO Leiden d.d. 20 april 2016

1. Visie sociaal domein

Deze visie is in talloze documenten terug te vinden en is in brede zin als uitgangspunt voor beleid gekozen. De Adviesraad heeft in eerdere gesprekken met de betreffende beleidsambtenaren over de Transformatie Agenda en de Visie op Transformatie opgemerkt dat deze visie een (te) optimistische kijk op de samenleving en de rol die burgers daarin willen vervullen, uitstraalt. De tijd zal het leren of deze visie ook daadwerkelijk ingevuld wordt. Het invullen daarvan vraagt immers een aanzienlijke omslag in de samenleving, de organisaties en professionals die daarin een rol vervullen en in het denken en doen van burgers. Er moet rekening mee worden gehouden dat die omslag langer zal duren dan nu wordt gedacht. Dat betekent dat (kwetsbare) burgers die onvoldoende mee kunnen in deze beweging om wat voor reden dan ook niet in de steek gelaten mogen worden. Graag verwijzen we ook naar ons advies over de Sociaal Maatschappelijke Structuurvisie waarin de Adviesraad waarschuwt voor de valkuil deze omslag niet als eis te laten werken voor deze groep burgers in een kwetsbare positie.

Zo zou de Adviesraad meer zicht willen krijgen op die burgers die zelfs nog niet of nauwelijks toe zijn aan het invulling geven aan eigen kracht en burgers die niet of nauwelijks beschikken over een eigen netwerk. Hoewel deze groep er is lijkt deze groep in de monitor genegeerd te worden. Overigens is een vraag/indicator of men terug kan vallen op familie, sociaal netwerk etc. relevant, echter rekening moet worden gehouden met mensen die hoewel zij de vraag bevestigend beantwoorden, als gevolg van vraagverlegenheid daarvan geen gebruik zullen maken. Daarbij is de vraag of de Stadsenquête, die antwoorden verzameld van willekeurige burgers, daarvoor het juiste meetinstrument is.

2. Visie transformatie

De geschetste transformatie sluit aan op de visie. De verschillende bewegingen die nodig zijn, zijn helder verwoord. Deze beweging kan alleen maar goed slagen als burgers gestimuleerd en ondersteund worden het heft in eigen handen te nemen. Burgerinitiatieven zijn hiervoor essentieel. Zij vormen immers het draagvlak voor de invulling van de veranderende samenleving. Daar hoort ook bij het participeren van burgers op wijk- en buurtniveau m.b.t. plannen die hen raken of het inrichten van de (sociale) infrastructuur in hun wijk of buurt. Hulp in de vorm van opbouwwerk en/of faciliteiten zijn daarvoor nodig.

Om (maatschappelijke) problemen te voorkomen is het belangrijk dat er ruimte en aandacht is voor preventieve en outreachende activiteiten. Daarbij gaat het ook om basale zaken als het door burgers/cliënten ervaren van laagdrempelige toegang tot de gemeente met een begrijpelijke website, heldere brieven etc. Dit soort elementaire zaken dient naar de mening van de Adviesraad veel beter gemonitord te worden.

3. Wat gaan we doen

Om bepaalde indicatoren te beoordelen zijn er instrumenten en gegevens beschikbaar. Voor de Adviesraad gaat het vooral om hierbij indicatoren te formuleren die vanuit het perspectief van de burger en/of cliënt voor het sociaal domein aangeven hoe het ervoor staat en functioneert. We denken hierbij met name aan dat de burger en/of cliënt:

- Gemakkelijk de weg naar ondersteuning kan vinden,
- naar zijn oordeel profijt heeft gehad van de ondersteuning,
- zich serieus genomen voelt,

- vindt dat bij het (keukentafel)gesprek alles aan de orde is geweest m.b.t. zijn persoon, zijn kwetsbaarheid en zijn sociale omgeving om zijn hulpvraag goed te kunnen inschatten,
- weet wat onafhankelijke cliëntondersteuning is en daar desgewenst een beroep op kan doen,
- samen met een hulpverlener/ondersteuner eventueel oplossingen heeft uitgewerkt,
- weer zelfstandig verder kan in relatie tot zijn sociaal netwerk,
- zijn zelfvertrouwen is versterkt,
- naar vermogen deel kan nemen aan het maatschappelijk leven,
- voldoende ruimte en mogelijkheden krijgt om vorm te kunnen geven en/of participeren aan een (sociale)infrastructuur in zijn wijk of buurt zodanig dat deze versterkt wordt en burgers elkaar ondersteunen en
- tijdig gesignaleerd wordt met (dreigende)problemen. Hiervoor is preventiebeleid belangrijk.

Indicatoren voor het sociaal domein zouden uitsluitend moeten geven over bovenstaande punten. Het zijn tevens de punten die in de verhalen van burgers naar voren zouden moeten komen. De Adviesraad is van mening dat de kwalitatieve monitoring, verdiepende gesprekken met burgers, niet alleen cliënten(!) van grote meerwaarde hiervoor is. Verdiepende gesprekken zijn ook nodig om precies te weten te komen wat er allemaal met betrekking tot cliënten in relatie tot hun sociaal systeem en hun verdere omgeving kan spelen. De kwantitatieve monitoring is nodig om vast te stellen in welke mate een bepaald punt bij de burgers speelt.

Bij de genoemde indicatoren vanaf p. 5 zien we een aantal van bovenstaande punten vanuit het cliëntperspectief met een meetinstrument terug. Voor wat betreft Jeugd zijn er veel relevante indicatoren, maar op het gebied van de Wmo is de lijst incompleet. Sommige indicatoren worden gemeten voor een beperkte doelgroep bijv. dak en thuislozen, mensen van 75 jaar en ouder, terwijl deze voor een andere groep bijvoorbeeld mensen met LVB (licht verstandelijke beperking) problematiek ook relevant zijn.

4. Tot slot

Om te beschikken over alle noodzakelijke gegevens voor het beoordelen van het beleid en de uitvoering pleit de Adviesraad ervoor (aanvullend) gericht onderzoek te doen onder burgers in een kwetsbare positie bijv. mantelzorgers om te vernemen wat deze groepen feitelijk ervaren. Vragen die daarbij in elk geval gesteld moeten worden zijn:

- Bent u het afgelopen jaar door Wmo/Jeugdhulp ondersteuning beter in staat geweest uw eigen keuzes te maken/uw eigen zaken te regelen?
- Hebt U een netwerk van familie, burens e.d. dat u ondersteunt?
- Zo ja, is dit netwerk het afgelopen jaar door de Wmo/Jeugdhulp ondersteuning opgezet/uitgebreid?
- Als er zich problemen voordoen vraagt u personen uit dit netwerk u te helpen of probeert u toch de zaken zelf op te lossen?

Naar het oordeel van de Adviesraad moet dus gestreefd worden naar een complete set indicatoren ook vanuit de beleving en het perspectief van de burger in relatie tot de doelstellingen van de transitie. Het meten daarvan zal ook moeten gebeuren voor relevante cliëntgroepen. Indien gewenst wil de Adviesraad daarover met de gemeente meedenken.